

משנה ו

הקונה שני אילנות בתוך שדה של חברו, ספק אם קנה קרקע או לא, לכן מביא ואינו קורא. רבי מאיר אומר: מביא וקורא שלדעתו ודאי שקנה את הקרקע.³

יבש המעין שממנו היה משקה שדהו, או נקציץ האיץן לאחר שהבשילו הפירות, מביא ואינו קורא שהרי זה כאילו אין לו קרקע. רבי יהודה אומר: מביא וקורא שהרי בפועל יש לו קרקע.

מעצרת - חג שבועות ועד החג - סוכות, מביא ביכורים וקורא שאז עיקר זמן לקיטת התבואה והפירות, וזהו זמן שמחה, ואין קריאה אלא בזמן שמחה, שנאמר (דברים כו, ה-יא): "וענית ואמרת... ושמחת בכל הטוב". מן החג ועד חנוכה, מביא ואינו קורא - שאף על פי שהרבה פירות נלקטים אז, כבר אינו זמן שמחה. רבי יהודה בן בתרא אומר: מביא וקורא שאינו דורש "ושמחת" לכן שהקריאה תהיה בזמן שמחה:

משנה ז

ראובן שהפריש בכוריו ועדיין לא הביאם למקדש, ובינתיים ומכר את שדהו לשמעון, מביא ראובן את הביכורים ואינו קורא שהרי עכשיו אין לו קרקע. והשני - שמעון הקונה את השדה, מאותו המין שהמוכר כבר הביא - אינו מביא שנאמר

ר' עובדיה מברטנורא
ו מביא ואינו קורא. מספקא ליה לת"ק אי קנה קרקע אי לא, הלכך מביא מספק ואינו קורא מספק. ודוקא שני אילנות אבל שלשה אילנות כ"ע מודו דקנה קרקע ומביא וקורא, כדתנן בסוף פרקין: רבי מאיר אומר מביא וקורא. דסבר הקונה ב' אילנות נמי קנה קרקע שתחתיהם וחוצה להם כמלא אורה וסלו. ואין הלכה כר"מ: יבש המעין. שהאילן חי וגדל ממנו: ונקציץ האיץן. והוא שיבש ונקציץ קודם שהפריש בכורים. אבל אם הפריש קודם, הואיל ונראו לקריאה ונרחו, ירקבו: ר' יהודה אומר מביא וקורא. כיון שהקרקע קיים לא חייש לאילן. ואין הלכה כר"י: מן החג ועד חנוכה מביא ואינו קורא. דכתיב בפרשת ביכורים (דברים כו) ושמחת בכל הטוב, אין קריאה אלא בזמן שמחה מעצרת ועד החג שאדם מלקט תבואתו ופירותיו ושמח בהם. ומהג ואילך, אע"פ שהרבה פירות נלקטים עד חנוכה, מכל מקום שמחת אותה שנה כבר נגמרה בחג, הלכך מביא ואינו קורא. ומחנוכה ואילך אינו

מביא כלל דכתיב (שם) אשר תביא מארצך, כל זמן שמצויין בארצך, ועד חנוכה הן מצויין: ר"י אומר מביא וקורא. דלא דריש ושמחת בזמן שמחה. ואין הלכה כרבי יהודה: ז והשני מאותו המין אינו מביא. הקונה את השדה אינו מביא ביכורים מאותה שדה מאותו המין שהביא המוכר,

ביאורים והרחבות

3. דווקא בשני אילנות נחלקו תנא קמא ורבי מאיר אם ודאי קנה קרקע או ספק, אך בקונה שלושה אילנות - הכל מודים שקנה קרקע, ומביא וקורא, כפי ששינוי בסוף הפרק. ורבי מאיר שאמר בשני אילנות מביא וקורא - סבר שהקונה שני אילנות קנה את הקרקע שתחתיהם וחוצה להם כמלא אורה וסלו. אך בגמרא בבא בתרא (פא, א) אמר רב יהודה אמר שמואל: מחייב היה רבי מאיר אף בלוקח פירות מן השוק (והאי דקתני הקונה שני אילנות - משום רבנן נקט להו, דאילו רבי מאיר אפילו באילן אחד שאין לו קרקע מביא וקורא - רשב"ם).

לרפואת דבורה בת תרצה שושנה

ביכורים - פרק ראשון

משנת רפאל - תיז

(שם שם, ג): "הַגְּדַתִּי הַיּוֹם", פעם אחת מגיד ואינו מגיד שתי פעמים. אבל אם הביא שמעון **מִמֵּיִן אַחַר** - **מִבֵּיִן אֶחָד**. **רַבִּי יְהוּדָה אָמַר**: אִם הֵבִיא שמעון **מֵאֹתוֹ הַמֵּיִן** שהביא ראובן, גם הוא **מִבֵּיִן אֶחָד** שלשיתו רק באדם אחד אינו מגיד שתי פעמים, אך בשני בני אדם - מגיד וחוזר ומגיד:

אחריות מביא הביכורים

משנה ח

הַפְּרִישׁ בַּפּוּרִיו, והם **נִבְזָזוּ**, או **נִמְקוּ** - נרקבו, או **נִגְנְבוּ**, או **אֶבְדוּ**, או **שָׁנְטָמְאוּ** ואסור להביא ביכורים טמאים למקדש - **מִבֵּיִן אַחֲרִים תַּחְתִּיהֶם** שחייב הוא באחריותם, ואינו קורא לפי שאינו יכול לומר עליהם (שם שם, י) "רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה". **וְהַשְּׂנִיִּים** שהביא תחת הראשונים **אֵינָם חֵיבִים עֲלֵיהֶם** - אם אכלם זר **חֲמוֹשׁ** - שאף שהביכורים כתרומה, חיוב חומש הוא רק בעיקר הביכורים ולא באלו שהפריש תחתיהם. **נִטְמָאוּ** הביכורים **בְּעֶזְרָה** - **נוֹפֵץ** - מנער את הפירות מן הסל, והסל ניתן לכהנים ואינו קורא שאין קריאה אלא מתוך שמחה:

משנה ט

וּמִנֵּן שֶׁהוּא חֵיב בְּאַחֲרֵיֹתָן עַד שֶׁיָּבִיא לְהַר הַבַּיִת? שְׁנַאֲמַר (שמות כג, יט): "רֵאשִׁית פְּרוּרֵי אֲדָמַתְךָ תָּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ" - **מִלְּמֹד שְׁחֵיב בְּאַחֲרֵיֹתָם עַד שֶׁיָּבִיא לְהַר הַבַּיִת**.

הָרִי שֶׁהֵבִיא ביכורים **מִמֵּיִן אֶחָד** כגון מענבים **אֶחָד**, **וְחֹזֵר וְהֵבִיא מִמֵּיִן אַחַר** כגון מתאנים - **אֵינוֹ קוֹרֵא**:"

משנה י

וְאֵלּוֹ מִבֵּיִן אֶחָד וְקוֹרֵא: מִן הַעֲצָרֶת וְעַד הַחֶג שבהם לוקט את התבואה והפירות

ביאורים והרחבות

4. בירושלמי אמרו שלא נשנתה הסיפא אלא להשמיענו, שאף רבי יהודה, שאמר לעיל (משנה ז) 'מגיד וחוזר ומגיד', מודה שאדם אחד אינו חוזר ומגיד.

ר' עובדיה מברטנורא דכתיב (שם) הגדתי היום, פעם אחת מגיד ואינו מגיד ב' פעמים: ר"י אומר אף מאותו המין מביא וקורא. דהא דאמרן פעם אחת מגיד ואינו מגיד שתי פעמים, הני מילי באדם אחד, אבל בשני בני אדם מגיד וחוזר ומגיד. ואין הלכה כרבי יהודה: ח נבזזו. נגזלו ממנו, כמו בְּזָזוּ לָנוּ (דברים ב): נמקו. נרקבו ונמסו, כמו אֲתָם יִמְקוּ (ויקרא כו): אין חייבין עליהם חומש. זר שאכלן אינו משלם את החומש. והך מתניתין יחידאה היא ואינה הלכה, אלא הלכה שחייבים עליהם חומש: נטמאו בעזרה נופץ ואינו קורא. גרסינן, כלומר מנער ומריק הסל מן הפירות כיון שנטמאו. והסל ניתן לכהנים דכתיב (שם כו) ולקח הכהן הטנא מידך, פעמים שאין הכהן לוקח אלא הטנא. ואינו חייב להביא ביכורים אחרים תחתיהן. דכיון שבאו להר הבית לא מחייב תו באחריותן: ט הרי שהביא ממין אחד וקרא. לא נצרכה אלא לר' יהודה, דאמר לעיל מגיד וחוזר ומגיד, קא משמע לן דמודה רבי יהודה דאדם אחד אינו מגיד וחוזר ומגיד: